

بررسی رابطه تعامل با همسالان با تنظیم هیجان دانش آموزان دو زبانه مقطع ابتدایی در شهر ونکوور کانادا

مانا شکوری^a

^a گروه امور تربیتی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران
mana_shakouri@yahoo.com

چکیده: تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه تعامل با همسالان با تنظیم هیجان دانش آموزان دو زبانه مقطع ابتدایی در شهر ونکوور کانادا انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان دو زبانه شهر ونکوور در مقطع ابتدایی بود. حجم نمونه ۳۰ نفر بود که به شیوه نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و از آن ها خواسته شد تا پرسشنامه های مربوط به پژوهش را کامل نمایند. داده ها به روش رگرسیون تحلیل شد. یافته های آماری نشان داد بین تعامل با همسالان با تنظیم هیجان دانش آموزان دو زبانه شهر ونکوور رابطه وجود دارد. تعامل با همسالان پیش بینی کننده تنظیم هیجان دانش آموزان است و با تنظیم هیجان سرکوبی رابطه منفی و با تنظیم هیجان ارزیابی مجدد رابطه مثبت دارد.

کلمات کلیدی: تعامل با همسالان، تنظیم هیجان، دانش آموزان دو زبانه.

مقدمه

زبان فرآیندی فریبنده و پیچیده است که تنها بشر قادر به فراگیری آن است. گروهی بر این باورند که کودکان درباره ی زبان مطالب فراوان و بسیار بیشتر از آنچه که ابتدا درسختن گفتشان مشهود است، می دانند اما دیگران بر این عقیده اند که کودکان اطلاع ناچیزی درباره ی زبان دارند و باید با توجه به آنچه از دیگران می شنوند (یا در مورد زبان های اشاره آنچه می بینند) و با تلاش های خودشان در کاربرد زبان، آن را فراگیرند. فراگیری زبان معمولاً در مرحله های مشخص و پیاپی صورت می گیرد. موضوع قابل توجه این میان، این است که نظام زبانی کودک تا رسیدن به چهار سالگی، عمدتاً با نظام زبانی بزرگسالان محیط اطراف وی یکی خواهد شد (بزی، ۱۳۹۴). استفاده از زبان در کلاس درس نقش مهمی در فرایند تدریس، یادگیری و برقراری ارتباط بین معلمان و دانش آموزان دارد. معلمان از زبان برای ارائه دستورالعمل ها، پرسیدن سؤالات، ارائه توضیحات و مدیریت کلاس درس استفاده می کنند. دانش آموزان از زبان، برای تعامل با همکلاسیها و معلمان، پاسخ دادن به سؤالات معلمان و ابزار افکار و نظرات خود استفاده می کنند. به طور کلی، تمام ابعاد فرایند آموزشی در کلاس درس، متأثر از نحوه استفاده از زبان است (پوذا، آسریفان و چن^۱، ۲۰۱۷). دو زبانی پدیده ای است که در اکثر کشورهای جهان به چشم می خورد. بهره مندی از یک زبان دوم برای برقراری ارتباط بین سایر هم وطنان یک حق برای آنان است. استفاده عادی و روزمره از دو زبان یا بیشتر به عنوان دوزبانی شناخته می شود (امیدی، ۱۳۹۶).

چگونگی ارتباط میان دوزبانی و تعلیم و تربیت از موضوعات مهمی است که امروزه سیاست گذاران آموزشی، برنامه ریزان، روانشناسان، زبانشناسان و معلمان با آن مواجه اند. افت تحصیلی و عملکردهای دانش آموزان دوزبانه از جهتی با دوزبانی و از جهتی با روشهای متفاوت آموزش ارتباط دارد. استفاده از روشهای تدریس یکسان به هر دو گروه یک و دوزبانه ها در واقع بی توجهی به تفاوتها حاصل از امر چندزبانی است (حمادی و فقیهی، ۱۳۹۷). یکی از مسائل و مشکلات دانش آموزان دو زبانه تعامل با همسالان است. رشد توانایی های تعامل با همسالان قسمتی از جریان های رشد نوجوانان است و آموزش های لازم باید

¹ Puasa, K., Asrifan, A., Chen, Y.

در این خصوص انجام شود. محققین مهارتهای ارتباط با همسالان را به صورت رفتارهایی که فرد از جامعه کسب می کند و به سبب آن قادر می شود با دیگران ارتباط برقرار کند و سبب بروز واکنشهای مثبت در آنان شده و از بروز واکنشهای منفی جلوگیری می کند، تعریف می کنند. در حقیقت، کامل شدن مراحل رشد افراد به توانایی در مهارت های تعامل با همسالان وابسته است (اکبری نوقایی، ۱۳۹۹).

تعامل با همسالان می تواند تنظیم هیجان دانش آموزان را متاثر نماید (سلیمی، ۱۳۹۹). تنظیم هیجان به راهبردهایی اطلاق می شود که به منظور کاهش، افزایش یا نگهداری تجرب هیجانی مورد استفاده قرار می گیرد (گراس و تامپسون^۲، ۲۰۰۷). در تحقیقات پیشین رهدار (۱۳۹۷) نشان داد که متغیرهای ارتباط والد-فرزندی و ارتباط با همسالان توانستند نقش واسطه ای در رابطه بین فراغت خانواده و رشد اجتماعی ایفا کنند. باربر^۳ (۲۰۱۶) نشان داد تعامل با همسالان برای بهبود ارتباطات اجتماعی کودکان خردسال مفید است. با توجه به مشکلاتی که دانش آموزان دو زبانه ممکن است در تعامل با همسالان و تنظیم هیجان داشته باشند و خلا تحقیقاتی در خصوص این موضوع، مساله تحقیق این است که آیا تعامل با همسالان با تنظیم هیجان دانش آموزان دو زبانه مقطع ابتدایی در شهر ونکوور کانادا رابطه دارد؟

روش تحقیق

روش تحقیق این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان دو زبانه شهر ونکوور در مقطع ابتدایی بود. حجم نمونه ۳۰ نفر بود که به شیوه نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و از آن ها خواسته شد تا پرسشنامه های مربوط به پژوهش را کامل نمایند. برای تحلیل استنباطی داده ها و بررسی معنی داری آن ها از نظر آماری از رگرسیون استفاده شد.

پرسشنامه تنظیم هیجان

به منظور اندازه گیری راهبردهای تنظیم هیجان توسط گراس و جان (۲۰۰۳) تدوین شده است. این پرسشنامه مشتمل بر دو خرده مقیاس ارزیابی مجدد با ۶ گویه و سرکوبی با ۴ گویه می باشد. شرکت کنندگان در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه ای از به (شدت مخالفم (با نمره ۱) تا به شدت موافقم (با نمره ۷) پاسخ می دهند. در پژوهش گراس و جان (۲۰۰۳) همبستگی درونی برای ارزیابی مجدد ۰/۷۹ و سرکوبی ۰/۷۳ به دست آمده است. کاریمن و وینگرهوتس (۲۰۱۲) همبستگی درونی را برای ارزیابی مجدد ۰/۸۳ و برای سرکوبی ۰/۷۹ گزارش کردند. در ایران حسینی (۱۳۹۱) میزان ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ برای ارزیابی مجدد گزارش کرده است.

پرسشنامه تعامل با همسالان هادسون (IPR)

شاخص روابط با همسالان توسط والتر دبیلو، هادسون در سال ۱۹۹۲ ساخته شده است که از ۲۵ گویه تشکیل شده است که به منظور سنجش روابط و مشکلات با همسالان بکار می رود. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۷ نقطه ای می باشد که برای گزینه های «هرگز»، «خیلی به ندرت»، «کمی»، «گاهی اوقات»، «اغلب اوقات»، «تقریباً اکثر اوقات» و «همیشه» به ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ در نظر گرفته می شود. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۷ نقطه ای می باشد که برای گزینه های هرگز، خیلی به ندرت، کمی، گاهی اوقات، اغلب اوقات، تقریباً اکثر اوقات و همیشه، به ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ در نظر گرفته می شود. گویه های شماره ۱، ۴، ۷، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۱۸، ۲۱ و ۲۲ بصورت معکوس نمره گذاری می شوند و طبق جدول زیر عمل می شود. میزان آلفای کرونباخ پرسشنامه برابر ۰/۹۰ محاسبه شده است.

² Gross J J, Thompson

³ Barber

یافته های آماری

با توجه به اینکه متغیر وابسته (تنظیم هیجان) دارای دو مولفه (سرکوبی و ارزیابی مجدد) است از دو رگرسیون تک متغیره استفاده شد. نتایج در جدول ۱ و ۲ به صورت خلاصه آمده است. لازم به ذکر است آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان داد تنظیم هیجان (سرکوبی و ارزیابی مجدد) و تعامل با همسالان در نمونه مورد بررسی دارای توزیع نرمال می باشند، لذا می توان از رگرسیون برای بررسی فرضیه تحقیق استفاده نمود.

فرضیه: تعامل با همسالان با تنظیم هیجان دانش آموزان دو زبانه مقطع ابتدایی در شهر ونکوور کانادا رابطه دارد.

جدول ۱- خلاصه مدل رگرسیون

متغیر وابسته	ضریب	ضریب تعیین (R^2)	ضریب تعیین	خطای استاندارد تخمین	آماره دوربین
	همبستگی (R)		تعدیل شده		واتسون
سرکوبی	.664	.441	.421	2.604	2.376
ارزیابی مجدد	.661	.437	.416	3.502	1.843

در جدول به ترتیب ضریب همبستگی چندگانه (R)، ضریب تعیین (R^2)، ضریب تعیین تعدیل شده، خطای معیار تعیین و آماره دوربین واتسون ارائه شده است. مقدار مربوط به R^2 یا ضریب تعیین برای سرکوبی برابر با ۰/۴۴۱ است که نشان می دهد که ۴۴/۱ درصد تغییرات سرکوبی به وسیله تعامل با همسالان تبیین می شود. مقدار ضریب تعیین برای ارزیابی مجدد برابر با ۰/۴۳۷ است که نشان می دهد که ۴۳/۷ درصد تغییرات ارزیابی مجدد به وسیله تعامل با همسالان تبیین می شود. در ستون آخر میزان آماره دوربین واتسون نشان می دهد این آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ است در نتیجه یک مشاهده تاثیر بر نتیجه مشاهدات دیگر نداشته و رگرسیون معتبر است.

جدول ۲- ضرایب رگرسیون

مدل	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معناداری
	B	خطای معیار	بتا	
متغیر وابسته				
سرکوبی	-1.328	.283	-.664	-4.696
ارزیابی مجدد	1.771	.380	.661	4.657

با توجه به سطح معناداری مربوط به سرکوبی و ارزیابی مجدد که کوچکتر از ۰/۰۱ است، تعامل با همسالان با اطمینان ۹۹ درصد پیش بینی کننده تنظیم هیجان سرکوبی و ارزیابی مجدد دانش آموزان است. با توجه به علامت ضریب بتا، تعامل با همسالان با سرکوبی رابطه منفی و با ارزیابی مجدد رابطه مثبت دارد.

بحث و نتیجه گیری

یافته های آماری نشان داد بین تعامل با همسالان با تنظیم هیجان دانش آموزان دو زبانه شهر ونکوور رابطه وجود دارد. تعامل با همسالان پیش بینی کننده تنظیم هیجان سرکوبی و ارزیابی مجدد دانش آموزان است و با سرکوبی رابطه منفی و با ارزیابی مجدد رابطه مثبت دارد. نتایج با تحقیقات سلیمی (۱۳۹۹)، رهدار (۱۳۹۷) و باربر (۲۰۱۶) همسو می باشد. در تبیین نتایج می توان گفت بر اساس نظریه ویگوتسکی، توانایی زبانی کودک با رشد اجتماعی او همراه است. چنانچه دو زبانه بودن دانش آموز مانع و سد راه ارتباط و تفهیم و تفاهم گردد، این دانش آموز در روابط اجتماعی دچار مشکل گردیده، میزان تعامل او با همسالان پایین می آید. وجود یک رابطه صمیمی و همبازی شدن با یک بزرگسال مهربان برای ایجاد احساس اعتماد و ارزش، رفع نیازمندی ها، پاسخ به سوالات و حل مشکلات کودک امری الزامی است، ولی در عین حال کنش متقابل با کودکان دیگر نیز نقشی عمده در این فرآیند بازی می کند. همسالان و همبازی ها در شکل گیری شخصیت، رفتار اجتماعی، نظام ارزشی و نحوه نگرش های یکدیگر دخالت دارند. دانش آموز دارای تعامل پایین با همسالان نمی تواند به درستی هیجانان خود را ارزیابی نماید و مجبور به سرکوب هیجانان خود می شود، بنابراین میزان تنظیم هیجان ارزیابی مجدد او پایین و تنظیم هیجان سرکوبی او بالاتر است.

جهت بهبود تعامل با همسالان در دانش آموزان دو زبانه پیشنهاد می شود از طریق مشاوره و برگزاری کارگاه و در اختیار قرار دادن بروشورها و نشریه ها اقدامات لازم صورت گیرد که منجر به بهبود تنظیم هیجان این دانش آموزان گردد. تعمیم نتایج حاصل از تحقیق به کل افراد به دلیل محدود بودن جامعه تحقیق به دانش آموزان یک شهر باید با احتیاط صورت گیرد و انجام پژوهشهایی مشابه در سایر شهرها و کشورها و با تعداد نمونه بیشتر می تواند در به دست آمدن نتایج مطلوبتر کمک شایانی کند.

منابع

- احمدی، مجید. (۱۳۹۱). اثربخشی زوج درمانی هیجان محور بر تنظیم هیجان و تعهد زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم.
- اکبری نوقابی، محمد رضا. (۱۳۹۹). بررسی نقش ارتباط با همسالان و کمال گرایی در میزان کمروبی دانش آموزان عادی و خاص دوره دوم متوسطه شهرستان گناباد در سال تحصیلی ۹۸-۹۹. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور استان خراسان جنوبی، مرکز پیام نور بیرجند
- امیدی، معصومه. (۱۳۹۶). شناخت اجتماعی، کنترل شناختی و سبک های تفکر دانش آموزان تک زبانه و دوزبانه. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه خوارزمی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی
- بزی، محمدمین. (۱۳۹۴). بررسی نظرات متخصصان تربیتی، کارشناسان آموزشی و معلمان پیش دبستانی درباره آموزش زبان انگلیسی و عربی در دوره ی پیش دبستانی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی
- حمادی، حمید و فقیهی، علیرضا. (۱۳۹۷). بررسی و تحلیل کیفی انواع مدل های آموزش دانش آموزان دوزبانه. پژوهش در نظام های آموزشی، ۸۵۲-۸۳۹.

